

Kadınların Kullandıkları Aile Planlaması Yöntemini Değiştirme Nedenleri

Tuba Esra ŞAHLAR¹ Kemal Macit HİSAR²

¹Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Bölümü, Konya, Türkiye,
tegunsoy@gmail.com

²Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Bölümü, Konya, Türkiye,
kmhisar@gmail.com (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 10.08.2021

Kabul: 18.10.2021

Yayın: 25.12.2021

Anahtar Kelimeler:

Aile Planlaması,
Kontraseptif Yöntem,
Üreme Sağlığı
Hizmetleri.

Amaç: Bu araştırma, bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine yöntem değişikliği talebiyle başvuran kadınların, aile planlaması yöntem değiştirme nedenlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı çalışmadır. Bu çalışma bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezine başvuran kadınlar ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezidir. Veriler literatür taranarak hazırlanmış ve katılımcıların sosyodemografik özellikleri, obstetrik öyküleri, ilaç kullandıkları hastalıkları ve alışkanlıkları ile ilgili toplam 25 sorudan oluşmakta olup araştırmacı tarafından Temmuz- Ekim 2018 tarihleri arasında 335 kişiden toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların çoğu (%99.4) evliydi. Gebelik sayıları ortalaması 2.7± 1.3 ve ortanca 2 (1-6)'dir. Katılımcıların çoğunun (%77.9) istenmeyen gebelik öyküsü bulunmazken, %13.1'i istenmeyen gebelik sayısı 1'dir. Kullanmakta olduğu kontraseptif yöntemi değiştirme nedeni sorgulandığında, katılımcıların %37.9'u "eşim istemiyor" olarak belirtmiştir. Katılımcıların %13.1'i kanama yaptığından, %12.8'i yeni yöntemi daha güvenilir bulduğundan, %10.4'ü yan etkileri görüldüğünden ve %8.6'sı da kullanımı zor olduğundan kullandıkları kontraseptif yöntemi değiştirmek istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Kişilerin kullanmakta oldukları kontraseptif yöntemleri değiştirme nedenleri ile ilgili başka araştırmaların da yapılması önerilmektedir.

Reasons for Changing the Family Planning Method Women Use

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 10.08.2021

Accepted: 18.10.2021

Published: 25.12.2021

Keywords:

Family Planning,
Contraceptive
Method,
Reproductive Health
Services.

Purpose: This study was conducted to examine the reasons for changing family planning methods of women who applied to a Mother and Child Health and Family Planning Center with a request for method change.

Method: It is a descriptive study. This study was conducted with women who applied to a Maternal Child Health and Family Planning Center. The universe of the research is a Mother Child Health and Family Planning Center. The data were prepared by scanning the literature and consisted of a total of 25 questions about the sociodemographic characteristics, obstetric histories, diseases and habits of the participants, and were collected from 335 people between July and October 2018 by the researcher.

Results: Most of the participants (99.4%) were married. The mean number of pregnancies was 2.7± 1.3 and the median was 2 (1-6). While most of the participants (77.9%) did not have a history of unwanted pregnancy, 13.1% had 1 unwanted pregnancy. When questioned about the reason for changing the contraceptive method they are using, 37.9% of the participants stated that "my wife does not want". 13.1% of the participants stated that they wanted to change the contraceptive method they used because they bled, 12.8% found the new method more reliable, 10.4% had side effects and 8.6% said it was difficult to use.

Conclusion and Suggestions: It is recommended that further research should be conducted on the reasons why people change the contraceptive methods they use..

Atıf/Citation: Şahlar, T.E., & Hisar, K.M. (2021). Kadınların kullandıkları aile planlaması yöntemini değiştirme nedenleri. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 250-258.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Aile planlaması (AP), bireylerin çocuk sahibi olup olmama konusunda özgürce ve sorumlu bir şekilde karar verme haklarını kullanabilmeleri için nüfusa danışmanlık, sağlık eğitimi ve modern kontraseptif yöntemler (KY) sağlayan bir dizi faaliyet, prosedür ve müdahaleyi temsil eder (Morris, Lopes, Gallagher, Ashraf, & Ibrahim, 2019). Çok sayıda uluslararası kuruluş ve girişim, kadınların ve kızların sağlıklı bir yaşam sürmesi için gerekli olan bir hakkı olarak etkili ve kaliteli AP hizmetlerine evrensel erişimin sağlanması için hükümetlerin katılımını teşvik etmiştir. Bu kuruluşlar arasında öne çıkanlar Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'dur (UNFPA). Ek olarak, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ve Kadın, Çocuk ve Ergen Sağlığı için Küresel Strateji gibi girişimler, kamu sektöründen gelen evrensel bir eylem çağrısı yoluyla desteklemiştir (Morris et al., 2019).

Mevcut doğum kontrol yöntemlerinin seçimi son yıllarda artmıştır, ancak ilk olarak 1960'larda tanıtılan doğum kontrol hapı, ülkemizde ve diğer ülkelerde birçok kadının tercih ettiği yöntem olmaya devam etmektedir (Gavas & İnal, 2019; Kuźma-Markowska & Ignaciuk, 2020; Morris et al., 2019). Ayrıca, kontraseptif yöntemlerin seçimindeki bu artışa rağmen, birçok ülkede istenmeyen gebeliklerin insidansı yüksektir Avrupa'da tüm gebeliklerin %49'u istenmemektedir (Johnson, Pion, & Jennings, 2013). Ülkemizde ise evli kadınların isteyerek düşük oranı %18'dir (TNSA 2018). 1994'ten bu yana, istenmeyen genç gebeliklerin oranı azalırken, 25-34 yaşındaki yetişkinler arasında artmıştır. Bu, birçok kadının yaşam tarzlarına uyan ve kişisel gereksinimlerini karşılayan ideal bir doğum kontrol yöntemi belirlemediğini göstermektedir. Kadınlar, seçtikleri yöntemin kendi bireysel ihtiyaçlarına en iyi şekilde uymasını sağlamak için kontrasepsiyon konusunda artan bilgi ve tavsiyelerden potansiyel olarak yararlanabilir. Bununla birlikte, kadınların doğum kontrol yöntemleri konusundaki farkındalıkları ve yöntem seçimlerinin nedenleri veya yöntemleri değiştirme nedenleri hakkındaki son veriler sınırlıdır; bu nedenle hangi bilgi ve tavsiyeye ihtiyaç duyulabileceği açık değildir (Bongaarts, Mensch, & Blanc, 2017; Rosales, Mansour & Cox, 2012; Torres-Pereda, Heredia-Pi, Ibáñez-Cuevas, & Ávila-Burgos, 2019).

Bu çalışma, AP yöntemi değiştirmek isteyen kadınlar arasında farklı doğum kontrol yöntemlerinin kullanımı ve farkındalığı hakkında bilgi edinmeyi amaçlamıştır. Çalışma aynı zamanda kadınların nereden tavsiye aldıklarını ve kararlarını verirken kime danıştıklarını belirlemeyi amaçladı.

Araştırma Soruları:

1. Katılımcıların kullandıkları kontraseptif yöntemi nedir?
2. Katılımcıların halen kullanmış olduğu kontraseptif yöntemi değiştirme nedenleri nedir?
3. Katılımcıların yeni başlamak istedikleri kontraseptif yöntemi nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Örneklem

Araştırmanın evrenini bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine başvuran kadınlar oluşturmuştur. Araştırmada örneklem hesaplanma yoluna gidilmeksizin, basit olasılıklı örnekleme yöntemi ile Temmuz- Ekim 2018 tarihleri arasında Konyada Merkez 1 No'lu Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine başvuran Türkçe bilen, sözlü iletişim kurabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 335 evli kadınla yürütülmüştür.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taranarak hazırlanan anket formu kullanılmıştır (Bitzer et al., 2012; Bongaarts et al., 2017; Sköld & Larsson, 2012). Anket formu; katılımcıların sosyodemografik özellikleri, (9 soru), obstetrik öyküleri (13 soru), ilaç kullandıkları hastalıkları (3 soru) ve alışkanlıkları ile ilgili toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Sorular için 10 kişiye ön uygulama yapıldı ve sorularda değişiklik yapılmadı. Veriler araştırmacı tarafından bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezinden yüzyüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Tüm veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anket formundan elde edilen katılımcıların sosyodemografik, obstetrik, ilaç kullandıkları hastalıkları ve alışkanlıklarına ait veriler, bu çalışmanın değişkenlerini oluşturmaktadır. Tüm değişkenler tanımlayıcı istatistiklerle özetlenmiştir. Ölçümle elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ile incelenmiştir. Ölçümle elde edilen veriler aritmetik ortalama \pm standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum değerler, sayımla elde edilen veriler % olarak gösterilmiştir. Kategorik değişkenlerin bağımsız gruplarda karşılaştırılmasında Ki-Kare ve Ki-Kare Trend Testi kullanılmıştır.

Etik

Bu araştırmanın yapılabilmesi için Selcuk Üniversite Tıp Fakültesi Etik Kurulundan etik kurul izni (Karar No:2017-336) ve kurumdan resmi izin alınmıştır. Veriler toplanmadan önce katılımcılardan araştırmanın amacı anlatılmış, yazılı onamları ve sözlü izinleri alınmıştır.

BULGULAR

Yaş ortalaması 31.9 ± 7.6 (min:18, max:55) olan katılanların %99.4 evli, %38.81 ilkökul düzeyinde, %65.9 ev hanımı olduğu, %88 çekirdek aile ve %67.1 hane gelirinin asgari ücretin üzerinde olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılanların eşlerinin yaş ortalaması 35.7 ± 7.8 . %29.8 ilkökul düzeyinde eğitim gördüğü belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

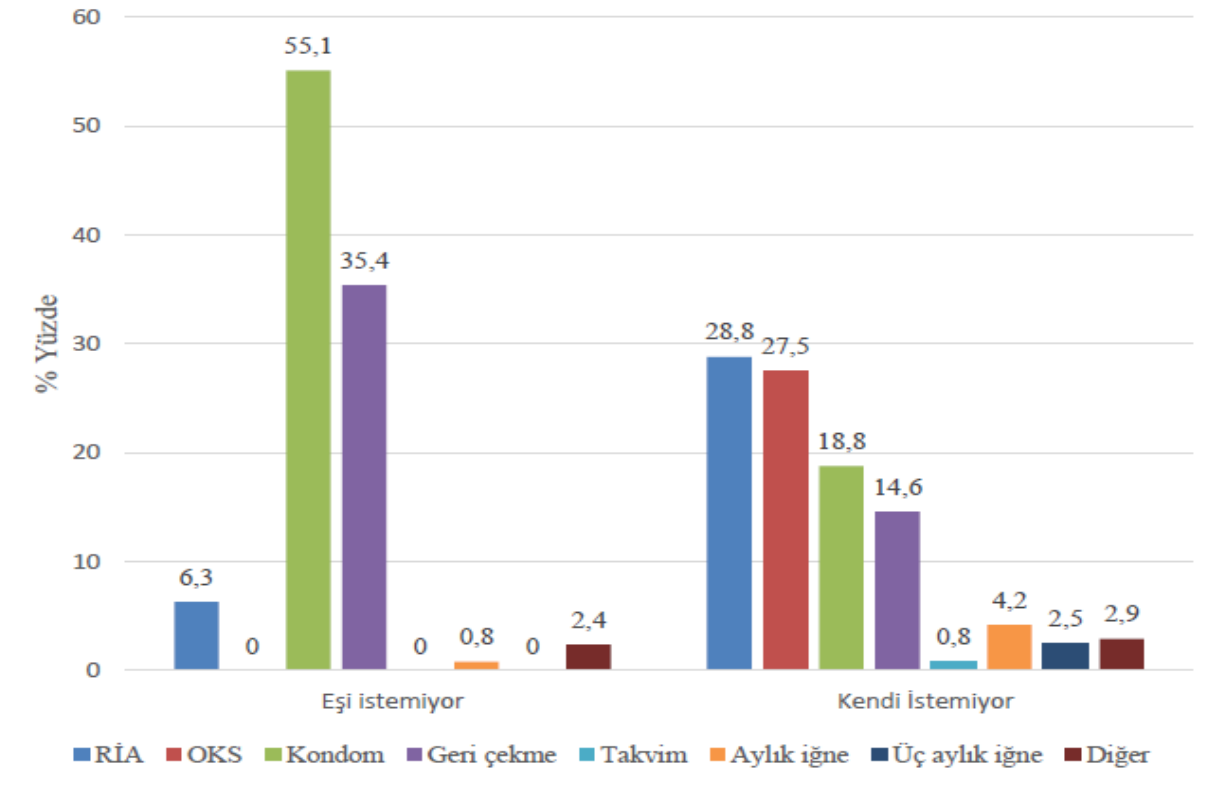
Değişkenler	N	%
Medeni Durum		
Evli	333	99.4
Bekar	2	0.6
Öğrenim Durumu		
İlkokul	130	38.8
Lise	68	20.3
Üniversite	68	20.3
Ortaokul	62	18.5
Okuryazar	3	0.9
Okuryazar değil	3	0.9
Cevap vermedi	1	0.3
Meslek		
Ev hanımı	221	66
Diğer	82	24.4
Cevap vermedi	32	9.6
Aile Tipi		
Çekirdek Aile	295	88.1
Geniş Aile	35	10.4
Cevap Vermedi	5	1.5
Hane Geliri		
Asgari Ücretin Üzerinde	225	67.2
Asgari Ücret	99	29.6
Asgari Ücretin Altında	10	3
Cevap Vermedi	1	0.2

Katılımcıların gebelik sayıları incelendiğinde; ortalama 2.7 ± 1.3 , %35.8'i gebelik sayısı iki ve %41.4'ünün iki çocuğunun olduğu, görülmüştür. Katılımcıların %22'sinin istenmeyen gebelik öyküsü var, bunların %58.3'ü geri çekme, %21.6'sı kondom, %6.6'sı RİA ve %5'i doğum kontrol hapı, ile korunurken istenmeyen gebelik olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların %32.5'i kondomla, %21.1'i geri çekme, %20,9'u RİA ve %16.7'si doğum kontrol hapı ile korunduğunu belirtmiştir. Bu soruya cevap verenlerin %75.2'si modern bir yöntemle korunduğunu belirtirken, %25.9'u ise geleneksel yöntemle korunduğunu belirtmiştir. Katılımcıların halen kullanmakta oldukları kontraseptif yöntemi kullanma süreleri ortalaması 3.27 ± 3.5 yıl olarak bulunmuştur.

Katılımcıların %74.6'i şu anda kullandığı kontraseptif yöntemle başlamadan önce gebelikten korunma yöntemleri ile ilgili bilgiyi ebe veya hemşireden aldığını söylerken, %8,6'sı bu bilgiyi doktordan % 15.8'i bu bilgiyi arkadaş, anne, eş, diğer kişilerden aldığını belirtmiştir.

Halen kullanmakta olduğu kontraseptif yöntemi değiştirme nedeni sorgulandığında; katılımcıların %37.9'u eşim istemiyor %45.4'ü kanama yaptığı için, %12.8'i yeni yöntemi daha güvenilir bulduğu için, %10.4'ü yan etkileri görüldüğü için ve %8.6'sıda kullanımı zor olduğu içindir.

Şekil 1. Katılımcıların Halen Kullandıkları Kontraseptif Yöntemi Değiştirme Nedenlerine İlişkin Grafik

Eşi istemediği için kontraseptif yöntemini değiştirmek isteyenlerin çoğunluğunu kondom ve geri çekme ile gebelikten korunanlar oluşturmaktadır. Halen kullanmakta olduğu yöntemi eş istemeyenlerin %55.9'u kondom ile korunanlar, %35.43'ü geri çekme ile korunanlar ve %6.3'ü ise RİA ile korunanlardır. Kullanmakta olduğu kontraseptif yöntemi kanama nedeniyle değiştirmek isteyenlerin %79.5'i RİA kullananlar, %9'u doğum kontrol hapı ve %6.8'i de aylık iğne ile korunanlar oluşturmaktadır (Şekil 1).

Katılımcılara yeni başlamak istedikleri yöntem ile ilgili yöneltilen soruya cevap verenlerin %62.5'i yeni başlamak istedikleri yöntemin Rahim İçi Araç olduğunu belirtirken, %18.4'ü kondom ve %15.9'u doğum kontrol hapı olduğunu ifade etmiştir.

Çalışmaya katılanların öğrenim durumları ile halen kullanmakta oldukları kontraseptif yöntem (modern/geleneksel) arasındaki ilişki incelendiğinde; katılımcıların öğrenim durumları ile halen kullanmakta oldukları kontraseptif yöntem (modern/geleneksel) arasındaki fark anlamlıdır ($\chi^2=12.146$, $p=0.03$). Katılımcıların öğrenim durumları ile yeni başlamak istedikleri kontraseptif yöntem (modern/geleneksel) arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2=1.103$, $p=0.776$).

Tablo 2. Katılımcıların Yeni Başlamak İstedikleri Kontraseptif Yönteme İlişkin Bulgular

Halen Kullandığı Yöntem	Yeni Başlamak İstedığı Yöntem								
	RİA	OKS	Kondom	Geri çekme	Aylık iğne	Üç aylık iğne	Tüp ligasyonu	Diğer	Toplam
RİA	20	12	34	1	0	1	0	0	68
OKS	39	4	10	0	0	0	2	1	56
Kondom	81	21	3	0	1	1	0	0	107
Geri Çekme	47	12	10	1	0	1	0	0	71
Takvim	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Aylık iğne	6	0	1	0	1	0	0	0	8
Üç aylık iğne	5	0	0	0	0	0	0	0	5
Diğer	7	2	1	0	0	0	0	0	10
Toplam	204	52	60	2	2	3	2	1	326

Katılımcıların aylık ortalama hane gelirleri ile halen kullandıkları kontraseptif yöntem arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2=9.428$, $p=0.009$). Ancak yöntemleri modern ve geleneksel yöntem olarak ayırırsak, asgari ücret ve altında hane geliri olanlarda geleneksel yöntem kullanımının daha yaygın olduğu ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\chi^2=6.276$, $p=0.01$). Ayrıca aylık ortalama hane gelirleri ile yeni başlamak istedikleri kontraseptif yöntem arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($\chi^2=1.467$, $p=0.304$). Katılımcıların düzenli ilaç kullanımı olan hastalık varlığı ile halen kullanmakta oldukları kontraseptif yöntem arasındaki incelendiğinde, aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($\chi^2=0.24$, $p=0.417$).

TARTIŞMA

Bu araştırma, bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine yöntem değişikliği talebiyle başvuran kadınların, aile planlaması yöntem değiştirme nedenlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Katılımcıların yöntem değiştirme nedeni olarak AP yönteminin yan etkileri ve daha güvenilir yöntem arayışı ile başvurdukları görülmüştür.

Bu çalışmada ise kadınların %74.33'ü ($n=249$) modern bir yöntemle gebelikten korunurken, %25.67'si ise geleneksel yöntemle korunduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %32.5'i kondomla, %21.1'i geri çekme ve %20.9'u RİA ile korunduğu belirlenmiştir. Türkiye'deki kadınların %49'u modern yöntem kullanırken ve %21'i geleneksel yöntem kullanmaktadır. Bunların %19'u kondomla, %20'si geri çekme ile, %14'ü RİA ile, %5'i doğum kontrol hapı ile korunmaktadır (TNSA, 2018). Bu çalışma modern yöntem kullanım oranlarını yüksek çıkması çalışmanın büyük şehir merkezinde yapılmış olması olabilir. Türkiye'de kadınların aile planlaması yöntemleri kullanma durumları ve tutumları sistematik derleme çalışmasında geleneksel bir yöntem olan geri çekme yönteminin araştırmaya göre değişmekle birlikte ilk sıralarda tercih edilen yöntemlerden biri olduğu saptanmış (Gavas & İnal, 2019). Diğer bir çalışma ise Erzurum'da yapılmış, kadınların %48.2'si modern

yöntemler ve %29.5'i geleneksel teknikler kullanmış. En sık kullanılan modern yöntemler rahim içi araçlar (RİA) ve kondomlardı ve en yaygın kullanılan geleneksel yöntem geri çekme yöntemi belirlenmiş. Ev dışında çalışan kadınlarda modern yöntemlerin kullanımı daha fazla bulunmuş. Yüksek öğrenim ve gelir ile pozitif, toplam gebelik sayısı ile negatif ilişkilymiş (Çalikoğlu et al., 2018). Tüp ligasyonu ve RİA tüm dünyada ve Asya'da en sık kullanılan yöntemler iken, oral kontraseptifler, kondomlar ve enjeksiyon yöntemleri Avrupa ve Afrika'da daha popülerdir (Patterns, 2013). Bu farklılık, ülkelerin sosyokültürel özelliklerinden ve ulusal AP politikalarındaki farklılıklardan kaynaklanabilir.

Bu çalışmada katılımcıların %74.6'sı şu anda kullandığı kontaseptif yönteme başlamadan önce gebelikten korunma yöntemleri ile ilgili bilgiyi ebe veya hemşireden aldığını söylerken, %8.6'sı bu bilgiyi doktordan %15.8'i bu bilgiyi arkadaş, anne, eş, diğer kişilerden aldığını belirtmiştir. "Singapurlu kadınlar arasında kontrasepsiyon seçimini belirleyen ve etkileyen faktörler" isimli çalışmada kadınların AP ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması yöntem seçiminde etkili olduğunu belirtmektedir (Gosavi, Ma, Wong, & Singh, 2016). Aynı çalışmada yöntem seçininde en çoktan aza doğru sırası ile bilgi, bir sağlık uzmanının tavsiyesi, akran etkisinin ve kültürel uygulamalar olduğu belirtilmiştir.

Mevcut kontrasepsiyon yöntemine memnuniyet ülkeler arasında yüksek olmak ile beraber kadınların %28-62'sinin önümüzdeki 5 yıl içinde yöntemlerini değiştirmek istemekte imiş. Bunu ana nedenlerinden biride hormonal etkiler nedeniyle sağlık endişeleri olduğu bildirilmiş (Johnson et al., 2013). Aynı çalışmada kadınların %5-20'si seçtikleri doğum kontrol yöntemiyle yan etkiler yaşadıklarını bildirmektedir. Bu sonuçlar çalışmamızı desteklemektedir. Bizim çalışmamızda da kadınların %13,3'ü seçtikleri doğum kontrol yöntemiyle yan etkiler yaşadıklarını bildirmektedir.

Avrupa ve Amerika'daki kadınların güncel kontraseptiflerle ilgili tutumları ile ilgili yapılan bir araştırmada; kadınların kontraseptif ihtiyaçlarının değiştiği, oral kontraseptif kullanıcılarının %4.3'ünün kullandıkları yöntemleri 12 ay içinde değiştirmelerinin muhtemel olduğu belirtilmiştir (Johnson et al., 2013). Diğer bir çalışmada ise kadınların kontrasepsiyon seçiminin de partnerlerinin görüşlerinden büyük ölçüde etkilendiği tespit edilmiş (Gosavi et al., 2016). Bu nedenle partner eğitiminin de aynı derecede önemli olduğuna inanıyoruz. Bu çalışmada da, katılımcıların %37.9'u şu anda kullanmakta olduğu korunma yöntemi değiştirme nedeninin eşinin o yöntemi istememesi olduğunu belirtmiştir. Bu durum, araştırmının yapıldığı bölgede kullanılan kontraseptif yöntemin değiştirilmesinde karşı cinsin baskın rol oynadığını göstermesi bakımından önemli olabilir. Nispeten yüksek bir oran sayılabilecek bu değişimin ortak karardan ziyade karşı cinsin etkinliğinin yüksek olduğunu göstermesi bakımından düşündürücüdür. Buradan hareketle aile planlaması hakkında eğitimlerin erkeklere de verilmesi önem arz etmektedir. Böylece, erkeklerin ve dolayısıyla çiftlerin kullanacakları kontraseptif yöntem seçimini daha bilinçli yapmaları sağlanabilir. Bu durum, belki çiftlerin kullandıkları yöntemlerle ilgili memnuniyetsizliği de azaltabilir.

Bu çalışmada katılımcıların çoğu (%74.63, n=250) şu anda kullandığı kontaseptif yönteme başlamadan önce gebelikten korunma yöntemleri ile ilgili bilgiyi ebe veya hemşireden aldığını söylerken, %8.66'sı (n=29) bu bilgiyi doktordan aldığını belirtmiş, %15.82'si (n=53) bu bilgiyi arkadaş, anne, eş, diğer kişilerden aldığını belirtmiştir. Yapılan bir çalışmada kadınlar, doğum kontrolü seçimlerinde en büyük etkenin doktorları (pratisyen hekim veya uzman) olduğunu bildirmiştir; CHOICE çalışması (Bilgilendirilmiş Seçim Deneyiminin Kontraseptif Sağlık Araştırması), doğum kontrolü konusunda sağlık uzmanlarına danışan 15-40 yaş arası kadınlara yapılandırılmış ve dengeli danışmanlığın, kadınların %40'ından fazlasının doğum şekliyle ilgili fikrini değiştirmesine yol açtığını bildirmiştir (Bitzer et al., 2012). Hormonal kontrasepsiyonun ilk tercihlerinden. Kadınların doğum kontrol yöntemleri yaşamları boyunca değişime ihtiyaç duyar (Sköld & Larsson, 2012), bu nedenle

yaşamlarının uygun aşamasında doğru seçimi yapmalarına yardımcı olacak tüm gerekli bilgilere erişmeleri önemlidir. Yapılan bir çalışmada sağlık çalışanların doğum kontrolü hakkında bilgi ve tutumları ve bunların doğum kontrol yöntemini önerme yeteneklerini etkilediğini belirtmektedir. Sağlık profesyonellerinin hastalarını mevcut tüm doğum kontrol yöntemlerinin yararları ve riskleri hakkında bilgilendirmesi gerekir (Gosavi et al., 2016). Bu, kadınları orijinal seçimlerini yeniden gözden geçirmeye ve potansiyel olarak tıbbi ve yaşam tarzı ihtiyaçlarına daha iyi uyan bir yöntem seçmeye sevk edebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine (ÇEKÜS Birimine) yöntem değişikliği talebi ile başvuran kadınların aile planlaması yöntem değiştirme nedenlerinin incelendiği bu çalışmada, kadınların çoğunun yöntem değiştirme nedeninin eşlerinin o yöntemi istememesi olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmadaki diğer katılımcılar ise kontraseptif ihtiyaçlarının değişme nedeni olarak; kullanmakta oldukları yöntemin yan etkilerinin ortaya çıkması, yeni yöntemi daha güvenilir bulmaları ve şu anda kullanmakta oldukları yöntemin kullanımının zor olması gibi nedenleri belirtmişlerdir. Çalışmadaki katılımcıların çoğu şu anda kullanmakta oldukları kontraseptif yöntemle başlamadan önce kontraseptiflerle ilgili bilgiyi bir sağlık çalışanından (çoğunluğu ebe ve hemşire olarak belirtmiş) aldığını belirtmişken, %15.82'si ise bu bilgiyi arkadaş, anne, eş ve diğer kişilerden aldığını belirtmiştir.

Kişilerin kullanmakta oldukları kontraseptif yöntemleri değiştirme nedenleri ile ilgili başka araştırmaların da yapılmasına ihtiyaç vardır. Gebelik planlamadığı için kontraseptif bir yöntemle karar vermiş ve kullanmış kişinin o yöntemden memnuniyetsizliğinin sebepleri başka araştırmalarla da belirlenerek çıkan sonuçlar hizmet sunumuna yansırda daha etkin üreme sağlığı hizmeti verilmiş olur. Kontraseptif yöntem seçiminde erkeklerin etkisi de büyük olduğu için erkeklerin de bu konuda yeterli bilgi düzeyinin oluşması gerekmektedir. Bunun için de erkeklerin kontraseptif yöntemler konusundaki bilgi düzeyleri ile ilgili çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada örneklem hesabı yapılmamıştır.

Finansal Destek

Finansal destek yoktur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkıları

Tasarım/Design: K.M.H., T.E.Ş.; Veri toplama veya veri girişi yapma/Data collection or processing: T.E.Ş.; Analiz ve yorum/Analysis or interpretation: T.E.Ş., K.M.H.; Literatür tarama/Literature Search: T.E.Ş., K.M.H.; Yazma/Writing: T.E.Ş., K.M.H.

KAYNAKÇA

- Bitzer, J., Gemzell-Danielsson, K., Roumen, F., Marintcheva-Petrova, M., van Bakel, B., & Oddens, B.J. (2012). The CHOICE study: Effect of counselling on the selection of combined hormonal contraceptive methods in 11 countries. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 17(1), 65-78. <https://doi.org/10.3109/13625187.2011.637586>
- Bongaarts, J., Mensch, B.S., & Blanc, A.K. (2017). Trends in the age at reproductive transitions in the developing world: The role of education. *Popul Stud (Camb)*, 71(2), 139-154. <https://doi.org/10.1080/00324728.2017.1291986>

- Çalikoğlu, E.O., Yerli, E.B., Kavuncuoğlu, D., Yılmaz, S., Koşan, Z., & Aras, A. (2018). Use of family planning methods and influencing factors among women in Erzurum. *Medical Science Monitor: International Medical Journal Of Experimental And Clinical Research*, 24, 5027. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6063134/>
- Gavas, E., & İnal, S. (2019). Türkiye’de kadınların aile planlaması yöntemleri kullanma durumları ve tutumları: Sistematik derleme. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(2), 37-43. <https://doi.org/10.33308/2687248X.201912118>
- Gosavi, A., Ma, Y., Wong, H., & Singh, K. (2016). Knowledge and factors determining choice of contraception among Singaporean women. *Singapore Medical Journal*, 57(11), 610. <https://doi:10.11622/smedj.2015181>
- Johnson, S., Pion, C., & Jennings, V. (2013). Current methods and attitudes of women towards contraception in Europe and America. *Reproductive Health*, 10(1), 1-9. <https://doi:10.1186/1742-4755-10-7>
- Kuzma-Markowska, S., & Ignaciuk, A. (2020). Family Planning advice in state-socialist Poland, 1950s-80s: Local and transnational exchanges. *Med Hist*, 64(2), 240-266. <https://doi:10.1017/mdh.2020.5>
- Morris, C.N., Lopes, K., Gallagher, M.C., Ashraf, S., & Ibrahim, S. (2019). When political solutions for acute conflict in Yemen seem distant, demand for reproductive health services is immediate: A programme model for resilient family planning and post-abortion care services. *Sexual and Reproductive Health Matters*, 27(2), 100-111. <https://doi:10.1080/26410397.2019.1610279>
- Patterns, W.C. (2013). United Nations Population Division. 2018. <http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/family/contraceptive-wallchart-2013>.
- Rosales, C., Mansour, D., & Cox, M. (2012). Does current contraceptive choice correspond with user satisfaction? *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 32(2), 166-172. <https://doi.org/10.3109/01443615.2011.638998>
- Sköld, A., & Larsson, M. (2012). Contraceptive use during the reproductive lifecycle as reported by 46-year-old women in Sweden. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 3(1), 43-47. <https://doi:10.1016/j.srhc.2011.11.004>
Epub 2011 Dec 7
- TNSA. (2018). TNSA 2018. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/>
- Torres-Pereda, P., Heredia-Pi, I.B., Ibáñez-Cuevas, M., & Ávila-Burgos, L. (2019). Quality of family planning services in Mexico: The perspective of demand. *PloS one*, 14(1), e0210319. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210319>
- United Nations Population Fund (UNFPA) Amid grinding conflict, Yemen’s midwives go to heroic lengths to save lives. (2021). <https://www.unfpa.org/news/amid-grinding-conflict-yemens-midwives-go-heroic-lengths-save-lives>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The choice of available birth control methods has increased in recent years, but it shows that many women do not identify an ideal contraceptive method that fits their lifestyle and meets their personal needs. Women can potentially benefit from increased knowledge and advice on contraception to ensure the method they choose best suits their individual needs. However, recent data on women's awareness of contraceptive methods and the reasons for their choice of method or the reasons for changing methods are limited; it is therefore unclear what information and advice might be needed.

Method: This research was carried out to examine the reasons for changing family planning methods of women who applied to a Mother and Child Health and Family Planning Center with a request for method change. The population of the research is the women who applied to the Center for Mother and Child Health and Family Planning No. 1 in Konya and who want to change the FP method. The study was conducted with 335 married women who spoke Turkish, could communicate verbally, and volunteered to participate in the research, who applied to the Center for Maternal Child Health and Family Planning No. 1 in Konya between July and October 2018, using the simple probability sampling method, without using the way of calculating the sample. In the research, a questionnaire prepared by the researcher by scanning the literature was used as a data collection tool. Survey form; It consists of a total of 25 questions about the sociodemographic characteristics of the participants, their obstetric histories, the diseases they use drugs and their habits. Data were collected from 335 people between July and October 2018 by the researcher.

Results: 335 people participated in this study. The mean age was 31.9 ± 7.6 (min:18, max:55). Most of the participants (32.54% n=109) with condom, 21.19% with withdrawal, 20.9% (n=70) with IUD, 16.72% with the contraceptive pill, 2.99% (n=10) with other methods, 2.6% with monthly injection, 1.49% three times stated that it was protected with a monthly injection and 0.3% (n=1) with the calendar method. While 75.2% of the respondents to this question stated that they were preserved with a modern method, 25.9% (n=86) stated that they were preserved with the traditional method. The mean duration of using the contraceptive method that the participants are currently using was found to be 3.27 ± 3.5 years (1195±1279 days).

Most of the participants (74.6%) stated that they received information about contraception methods from their midwife or nurse before starting the contraceptive method they are currently using, 8.6% stated that they got this information from the doctor, 15%, of them stated that they received this information from friends, mothers, spouses and other people. "From whom did you get information about contraception before starting the contraceptive method you currently use?" 3 people (0.9%) did not answer the question.

When the reason for changing the contraceptive method he is currently using is questioned; Most of the participants (37.9%) stated that "my wife does not want". Because 45.4% of the participants 13.1% bleed, 12.8% found the new method more reliable, 10.45% stated that they wanted to change the contraceptive method they were currently using because of its side effects and 8.66% because it was difficult to use. The majority of those who want to change their contraceptive method because their spouse does not want them are those who are protected from pregnancy by condom and withdrawal. 55.9%) of those whose spouses did not want the method they are currently using were protected by condom, 35.43% were protected by withdrawal, and 6.3% were protected by IUD. The majority of those who wanted to change their contraceptive method due to bleeding 79.5% were using IUD, 9.1% were using birth control pills, and 6.82% were monthly needle-protected ones.

Discussion: This research was carried out to examine the reasons for changing family planning methods of women who applied to a Maternal Child Health and Family Planning Center with a request for method change. It was seen that the participants applied because of the side effects of the FP method and the search for a more reliable method as the reason for changing the method.

It was revealed that the reason for most of the women to change the method was that their husbands did not want that method. Other participants in the study, as the reason for the change in their contraceptive needs; They stated reasons such as the emergence of side effects of the method they were using, finding the new method more reliable, and the difficulty of using the method they are currently using. While most of the participants in the study stated that they received information about contraceptives from a health worker (most of them stated as midwives and nurses) before starting the contraceptive method they are currently using, 15.8% stated that they received this information from friends, mothers, spouses and other people.

Conclusion and Suggestions: There is a need for further research on the reasons why people change the contraceptive methods they use. If the reasons for the dissatisfaction of the person who has decided and used a contraceptive method because he is not planning a pregnancy are determined by other researches and the results are reflected in the service delivery, more effective reproductive health services will be provided. Since men have a great influence on the choice of contraceptive method, it is necessary for men to have sufficient knowledge on this subject. For this, there is a need for studies on the knowledge levels of men on contraceptive methods.